

ΤΑ ΕΝ ΕΛΑΤΕΙΑ ΠΑΓΩΤΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΗΜΑΤΑ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας • Email: pgdimakis@gmail.com

Το καλοκαιράκι ό,τι να πείς, ανάλαφρο και ευχάριστο είναι, παρά τα τρέχοντα, και μερικές φορές, μικρές ιστοριούλες, ιδίως με,.... δροσερό περιεχόμενο, θυμίζον, κάτι σαν προσκοπικό τζαμπορι!

Με κοινωνικές ομάδες, σμήνη παιδιών, εμπειρίες και αναμνήσεις.

Η αφορμή λοιπόν, τού ξεχασμένου παγωτού ΕΛΑΤΕΙΑΣ Παρνασσός, θα είναι οδηγός και πληροφοριοδότης, για μία περιήγηση, σε μία μικρή, περικλειστή κωμόπολη, όπου διαφαίνεται και η αργή ομογενοποίηση, των κοινωνικών τάξεων, στην παραζάλη τού Μεσοπολέμου.

Στα σοκάκια, τις ρύμες, αλλά και τα λασπερά στενά, πνιγμένα στην σκόνη και αυλακωμένα, από τα κάρα και τις άμαξες, κάπου το καλοκαίρι τού 1945, εμφανίστηκε στην Αγορά και στους δρόμους τής Ελάτειας, ένα τρίτροχο περιεργό ποδήλατο, με την καλλιγραφημένη επιγραφή ΠΑΓΩΤΑ ΕΛΑΤΕΙΑΣ Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ, με ένα καλλιτεχνικό παγωτό χωνάκι, ζωγραφισμένο διά χειρός τού σεβαστού μου Σωκράτη Κορδαλής, νεαρού τότε, ταλαντούχου αυτοσχέδιου ζωγράφου, πού φιλοτεχνούσε και πινακίδες καταστημάτων, εστιατορίων, καφενείων κ.λ.π.

Μάλιστα θυμάμαι, την εντυπωσιακή του πινακίδα, στο καφενείο Σταμοβλάση Η ΘΕΜΙΣ, λόγω τού γειτονικού Ειρηνοδικείου, πού η λέξη αυτή αποτέλεσε και θέμα ερμηνευτικών συζητήσεων.

Η άφιξη τού τρίτροχου οχήματος, στην Ελάτεια, με τα παγωτά, σήμαινε, ιδιαίτερα για τα παιδιά, μία απίστευτη εξέλιξη, στα δύσκολα αυτά χρόνια, πού λέγαμε το ψωμί ψωμάκι και πολλοί μάζευαν και τις "ψίχες", από τις ζυγάδες, από το πελεκητο πάτωμα.

Την μετρημένη και δειλή, εμφάνιση τών γλυκισμάτων, αυτής τής εποχής, πού караμέλα, ή γλυκαντικό, ήταν το "Κάντιο -ζάχαρη" (Κάντιο -κάντιο ζάχαρη, κύβιο ή θραύσματα ζάχαρης κρυσταλλωμένης, πολλές φορές αρωματισμένης, με ροδόνηρο ή ανθόνηρο, βασικό εμπόρευμα, τών μικρών καταστημάτων, μαζί με τα ψιλικά, τις ρέγγες και τα τσαρούχια μπακαλιάρου, τσίτια, κλωστές, βελόνες, τριχιές, άντε και ξηρά σύκα, στραγάλια και άλλα τραγήματα).

Αυτά συμπλήρωνε τώρα, με ολική ανατροπή μάλιστα, η κινούμενη τρίτροχη παγωτιέρα, τού μακαριστού Διαμαντή Γκοργκόλη, ενός Ηπειρώτη, πού με μία ομάδα Τζουμερκιωτών, μέσα από τούς αρχαίους δρόμους, στις αρχές τού 1900 συνοίκισαν τήν Ελάτεια, εντάχθηκαν ομαλά, στον τοπικό κοινωνικό ιστό, προσφέροντας τήν τέχνη τους, ως τσαρχ'χάδες, ραφτάδες, καποτάδες, αυτοσχέδιο μουσικοί

** πάντα πολυτεχνίτες και ελεύθεροι χειρώνακτες εργάτες.

** Εγκαταστάθηκαν ομαδικά στον Σ'λα μαχαλά, Β.Δ. στό δρόμο προς τα Κωστακεικα, Δημητρακοπλεικα σπίτια, πίσω από τήν μικρή Πλατεία, με το παλιό πηγάδι, σε μία σειρά από χαμηλά οικήματα, τού Οργισμένου, τού γερο- Πόλεμου, προσωρινά ίσως, σε πλινθόκτιστες αχυρώνες,* πού μερικές διασώζονται ακόμη, όπως και ο δρόμος αυτός, τον οποίον οι ακάματοι αυτοί συμπολίτες μας, είχαν επιστρέψ-

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΣΧΑ 1928

Έκ δεξιών προς αριστερά: 1) Άριστ Χριστοδούλου, Φαρμακοποιός, 2) Χαρ. Δάφνης, Διαχειριστής Μονοπωλείου, 3) Λουκάς Τουλάκος, Δικηγόρος, 4) Κωνσταντ. Νικόπουλος, Ύατρος, 5) Νικ. Λαχανοκάρδης, Δημοσιογράφος, 6) Παναγ. Άγγελής, 7) Γεώρ. Ήνταράκης, Είρηνοδίκης, 8) Άναστ. Ήλιόπουλος, 9) Δημήτρ. Μπερώτας, 10) Γεώρ. Μπερώτας, 11) Κ. Ξανθόκης, Γραμ)τεύς Είρηνοδικείου, 12) Λουκάς Κοτσιάφτης.

σει, με χοντρά βότσαλα τού Λευτιάνου. Είχαν δημιουργήσει μάλιστα και μπάντα μουσική τών Αγίων Ημερών τών Χριστουγέννων, όπου έψαλαν τα δικά τους Κάλαντα, στις γειτονιές, όπως μερικές διέσωσε, ο αυτίκοος νεαρός τότε, Σωκράτης Κορδαλής...Κάλαντα μάλαντα, τού Χριστού τα σπάργανα, τι κάνει ο κόκοτος μέσα στο πλακοκούμπασι... (εδώ συνάγεται ότι το μελωδικό αίτημα, τών καλαντιστών απευθύνεται προς τα αυγούτσικα τού ορνιθώνα).

Τα παγωτά Ελατείας, αγνά και αθώα, κατασκευής Διαμαντή, από πρόβειο γάλα και τριμμένο πάγο, αυγά, από το παγοποιείο Αταλάντης κινούμενα συνεχώς, από τον ακούραστο Διαμαντή, στους δρόμους, τα δρομάκια, σχολεία, πλατείες, σοκάκια, δεν εξαίρουσε δε, ούτε τις εργατιές τού Κάμπου, από τήν δροσιά, πού ελλείψει χρήματος, πληρώνονταν και από τήν "μοίρα" επί τόπου.

Θεωρώ χρέος να συμπληρώσω, τα διασωθέντα βιογραφικά, τού μακαριστού συμπατριώτη μας, Διαμαντή "Διαμαντούλα" πού εργάστηκε σκληρά πολλά χρόνια, καφετζής στην κάτω Πλατεία, στο ακίνητο Χρ. Φλωκατούλα, περιστασιακός βιολιστής, γαμπρός τού Δημ. Παπανικολάου, στο στενό σοκάκι, πού οδηγούσε στο Χάνι τής Μαρδίτσας.

Εκτίμησε τον πεθερό τού, δίνοντας το όνομα, στο πρωτότοκο παιδί του.

Δυστυχώς δεν διεσώθη φωτογραφικό υλικό, αλλά αυτά τα ψήγματα, διηγήσεων και αναμνήσεων, πού λανθάνουν ή φαίνονται περιττά, απολογούμαι γι'αυτό, αλλά τα αισθάνομαι σαν χρυσά ψήγματα, στην κινούμενη άμμο τού Χρόνου και η επιθυμία μου, να τα καταγράψω, ίσως υπερβάλλει τήν προσπάθειά.

Ομάδα τού δημιουργικού ομίλου Σπουδαστών Ελάτειας τήν εποχή τού Μεσοπολέμου